Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap*

**Monumentnummer*: 513378**

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

| | |
|---|---|
| Status | rijksmonument |
| Inschrijving register* | 23 november 1999 |
| Kadaster deel/nr | 82748/123 |

| *Woonplaats** | *Gemeente** | *Provincie** |
|---|---|---|
| Haarlem | Haarlem | Noord-Holland |

| *Straat** | *Nr** | *House letter** | *Toev.** | *Postcode** | *Woonplaats** | *Situering* | *Locatie* |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Grote Houtstraat | 1 A | A | | 2011 SB | Haarlem | | |
| Grote Houtstraat | 1 B | B | | 2011 SB | Haarlem | | |

| *Kadastrale gemeente** | *Sectie** | *Kadastraal object** | *Appartement aanduiding* | *Grondperceel* |
|---|---|---|---|---|
| Haarlem | D | | | 10887 |
| Haarlem | D | 9114 | A4 | |
| Haarlem | D | 9114 | A3 | |

*Omschrijving***

Inleiding

Voormalig SOCIETEITSGEBOUW van de herensociëteit "Trou moet Blijcken". Het in Eclectische stijl opgetrokken pand is gelegen aan de oostzijde van de Grote Houtstraat op de hoek met de Grote Markt en werd in 1879-1880 gebouwd naar ontwerp van de architect A.J. van Beek.

Het pand diende als stadssociëteit ("Trou moet Blijcken" bezat in de Haarlemmerhout eveneens een buitensociëteit) en werd gebouwd naar aanleiding van een prijsvraag die "Trou moet Blijcken" in 1876 uitschreef. Na veel strubbelingen werd de opdracht voor de bouw uiteindelijk toegekend aan de Amsterdamse architect Van Beek die in 1879 startte met de bouw van het pand in samenwerking met de aannemer A. Raasveld. Op 7 december 1880 werd de sociëteit officieel geopend.

Al snel bleek dat "Trou moet Blijcken" in de financiële problemen zat en in 1901 werd besloten de parterre van de sociëteit te verhuren als winkelruimte. In 1922 verhuisde "Trou moet Blijcken" naar een nieuwe, goedkopere, behuizing aan de Grote Houtstraat 115 en

werd het pand verkocht aan de gemeente Haarlem. Sindsdien waren er verschillende gemeentelijke diensten in het pand gehuisvest en werd de parterre als winkelruimte verhuurd. In 1992 is de verdieping van het pand verbouwd tot de Kees Verwey-hal, een dépendance van het Frans Halsmuseum.

Omschrijving

Voormalig sociëteitsgebouw van twee bouwlagen: een lage parterre-verdieping en een hoge bel-etage, onder plat dak.

Het pand is gebouwd op een rechthoekig grondplan met afgeronde hoeken en staat aan drie zijden vrij. Deze vrijstaande gevelwanden zijn respectievelijk zeven traveeën (Grote Houtstraat-zijde), twee traveeën (Spekstraat-zijde) en vier traveeën (Grote Markt-zijde) breed. De gevel aan de Grote Houtstraat is op twee plaatsen risalerend.

Het pand is opgetrokken in rode baksteen op een donkergrijs gepleisterde plint met bossage-motief. De gevels bevatten detailleringen van pleisterwerk en natuursteen, zoals onder meer brede gepleisterde horizontale banden omlopend over de gevels die wit en crèmekleurig zijn geschilderd. De rondom lopende cordonlijsten zijn van natuursteen. De grote raampartijen op de bel-etage worden omlijst door rijk bewerkte, wit gepleisterde rondbogen. Tussen deze vensters en de brede geprofileerde houten kroonlijst boven langs de gevel, bevindt zich een brede wit gepleisterde horizontale band versierd met onder meer verdiepte velden. Boven de houten kroonlijst, die op sommige punten risaleert, wordt het pand afgesloten door een van balusters voorziene attiek.

De grote ramen op de bel-etage bestaan uit dubbele openslaande vensters en worden ter weerszijden gemarkeerd door zich verjongende pilasters, die deels gepleisterd zijn. De vensterbanken bij zowel de ramen op de bel-etage als bij de grote winkelruiten op de parterre, zijn van natuursteen.

De entree van het pand bevindt zich in het midden van de gevel aan de Grote Houtstraat. Deze entree bestaat uit een vernieuwde dubbele houten deur en wordt afgesloten door een natuurstenen balkon ter hoogte van de bel-etage. Ook aan de zijde van de Spekstraat bevindt zich ter hoogte van de bel-etage een natuurstenen balkon. Beide balkons worden gedragen door natuurstenen consoles.

Van het oorspronkelijke sociëteits-interieur resteert vrijwel niets meer.

Waardering

Het uit 1879-80 daterende gebouw is van algemeen belang wegens cultuurhistorische en architectuurhistorische waarden, als zijnde een qua exterieur gaaf bewaard Eclectisch sociëteitsgebouw. Daarnaast is het pand van belang door zijn prominente situering in het centrum van Haarlem, op de hoek Grote Houtstraat/Grote Markt.

| *Hoofdcategorie* | *Subcategorie* | *Functie* |
|---|---|---|
| Handelsgebouwen, opslag- en transportgebouwen | Winkel (G) | Winkel (G2) |
| Sport, recreatie, vereniging en horeca | Vergadering en vereniging | Sociëteit |